

5.02.2024

EU's håndtering af flygtninge fra Ukraine kan blive et arbejdsmarkedspolitisk forbillede

Flere EU-medlemslande skærer i støtten til ukrainske flygtninge, og det er en skam, for ukrainerne bidrager med både skatte kroner og arbejdskraft.

Skrevet af

Mads Jedzini

📞 +45 71 74 45 42

✉️ mads@thinkeuropa.dk

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Kontakt

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Der er i dag ca. 4,2 millioner ukrainske flygtninge under midlertidig beskyttelse i Europa, og en stor andel af dem ønsker at blive. De mange flygtninge udgør en udgift, og flere europæiske lande er nu begyndt at skære i støtten til de ukrainere, der har fået midlertidigt ophold i Europa. Men ukrainerne bidrager også – med skatte kroner og arbejdskraft.

Ruslands invasion af Ukraine har ført til, at Europa i dag oplever det største flygtningepres siden Anden Verdenskrig. Umiddelbart efter at krigen i Ukraine brød ud, aktiverede EU – for første gang nogensinde – direktivet om midlertidig beskyttelse, der giver ukrainske flygtninge fri bevægelighed i EU, ret til sociale ydelser og adgang til det europæiske arbejdsmarked.

Det har ikke været uden omkostninger at tilbyde de ukrainske flygtninge beskyttelse i Europa. Særligt lande som Polen og Tjekkiet, der huser mange ukrainske flygtninge, har i stigende grad svært ved at finde penge til at dække udgifterne.

Ifølge en opgørelse fra den tyske tænketank Institut für Weltwirtschaft (IfW) i Kiel bruger Polen 2,4 pct. af deres bnp på udgifter relateret til ukrainske flygtninge. Pengene dækker blandt andet skolegang, adgang til sundhedsvæsenet og bolig. Tjekkiet, Bulgarien og de baltiske lande står med et lignende udgiftstryk som Polen, hvis man gør omkostningerne op relativt til bnp. Til sammenligning bruger Danmark ifølge tal fra IfW ca. 0,13 pct. af bnp. Ser man på det totale beløb, bruger Polen flere penge på ukrainske flygtninge end Tyskland, et både større og rigere land. Polen bruger cirka 15,65 mia. euro om året, Tyskland ca. 13,9 mia. euro.

Der er ikke udsigt til, at antallet af flygtninge falder foreløbig. For det første ser krigen ud til at trække ud, og derfor ankommer der stadig ukrainere til Europa. Hvis man ser på perioden mellem november 2022 og november 2023, aftegner sig tydeligt, at antallet af ukrainske flygtninge i EU's medlemslande er stigende, og tendensen for perioden viser, at det stigende migrationspres rammer lande, der i forvejen løfter et stort ansvar – bl.a. Tyskland, Irland, Letland og Rumænien.

For det andet ønsker mange ukrainere at blive i EU, også efter krigen er forbi. I Polen ønsker 39 pct. af de ukrainske flygtninge at blive, i Tyskland er det 42 pct., og i Danmark er det knap halvdelen ifølge en undersøgelse fra Dareco.

EU-landene ser derfor ind i en længerevarende udgift, og flere medlemslande er nu begyndt at skrue gradvist ned for støtten til de ukrainske flygtninge. Allerede i marts 2023 halverede Polen boligstøtten til ukrainske flygtninge, og Tjekkiet har gradvist

indskrænket adgangen til boliger samt reduceret boligstøtten. I Irland, som har oplevet en høj tilvækst af ukrainske flygtninge i løbet af det seneste år, har man reduceret boligstøtten med over 80 pct. – fra 220 euro om ugen til 38,30 euro om ugen – og sat en øvre grænse for, hvor længe ukrainske flygtninge kan bo i anvist bolig.

Også i større og rigere lande som Tyskland og Frankrig drøftes det, om man kan opretholde støtteniveauet. I Tyskland plæderer oppositionspartiet CDU for, at ukrainske flygtninge bør modtage asylstøtte i stedet for kontanthjælp – et beløb, der er omtrent 20 pct. lavere. I Frankrig, hvor den franske stat bruger dobbelt så meget på en ukrainsk flygtning som på en regulær asylansøger, er der sået tvivl om, hvorvidt man kan fortsætte med at kompensere private familier, som huser ukrainske flygtninge.

Men ukrainske flygtninge er langt fra kun en udgift. Tværtimod viser beregninger fra den polske udviklingsfond *Polski Fundusz Rozwoju*, at ukrainske flygtninge i Polen i 2023 indbragte mere i skatteindtægter, end deres underhold kostede. De ukrainske flygtninge, der er kommet til EU som følge af krigen, skal ikke søge asyl og har i modsætning til asylansøgere direkte adgang til det europæiske arbejdsmarked.

Overordnet set har arbejdsmarkedsintegrationen været en succes: Ifølge et studie fra den tyske tænketank Friedrich-Ebert-Stiftung har omkring to af tre i den arbejdsdygtige alder fundet arbejde i Polen og Tjekkiet. I Danmark og Sverige er det cirka halvdelen. På den måde er de ukrainske flygtninge en værdifuld tilførsel til et europæisk arbejdsmarked, der mangler hænder.

Tilmed er der fortsat et stort potentiale. I Tyskland har kun omkring hver femte ukrainer i den arbejdsdygtige alder fundet arbejde, og meget tyder på, at ting som manglende børnepasningstilbud, ringe tyskkundskab og bureaukrati forhindrer, at flere kommer i arbejde. Lignende udfordringer har været fremhævet i lande som Østrig og Schweiz, hvor beskæftigelsesraten er tilsvarende lav. Der er altså fortsat en stor, uudnyttet arbejdsstyrke.

Samtidig kan man fremhæve, at størstedelen af de ukrainske flygtninge har en videregående uddannelse, men primært er ansat i ufaglærte brancher. Der kan dermed også være en gevinst ved at udnytte flygtningenes kompetencer på anden vis end hidtil.

Kan EU's direktiv om midlertidig beskyttelse blive et forbillede for, hvordan man får banet vejen for, at flygtninge kan bidrage til de europæiske arbejdsmarkeder? Erfaringerne med de ukrainske flygtninge har i hvert fald sat gang i diskussionen om, hvordan EU-landene kan skabe de mest optimale forudsætninger for succes. En ting er sikker: Meget afhænger af, om man kan finde en balance mellem de finansielle omkostninger ved modtagelsen af flygtninge og det arbejdsmarkedspotentiale, som migrationen indeholder. Det er den balance, som EU-landene i disse måneder forsøger at finde.